

ΘΕΜΑ 2ο
(Αισχίνης, Περί παραπρεσβείας 145 - 146)

Εὐ δ' ἴστε, ᾧ Ἀθηναῖοι, ὅτι πλείστον διαφέρει φήμη καὶ συκοφαντία. Φήμη μὲν γὰρ οὐ κοινωνεῖ
 διαβολῇ, διαβολὴ δὲ ἀδελφόν ἐστι συκοφαντία. Διοριῶ δ' αὐτῶν ἐκάτερον σαφῶς. Φήμη μὲν ἐστίν,
 ὅταν τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν αὐτόματον ἐκ μηδεμιᾶς προφάσεως λέγη τινὰ ὡς γεγενημένην πράξιν·
 5 συκοφαντία δ' ἐστίν, ὅταν πρὸς τοὺς πολλοὺς εἷς ἀνὴρ αἰτίαν ἐμβαλῶν, ἔν τε ταῖς ἐκκλησίαις
 ἀπάσαις πρὸς τε τὴν βουλὴν διαβάλλῃ τινά. Καὶ τῇ μὲν φήμῃ δημοσίᾳ θύομεν ὡς θεῷ, τῶν δὲ συκο-
 φαντῶν ὡς κακούργων δημοσίᾳ προβολὰς ποιούμεθα. Μὴ οὖν σύναγε εἰς ταῦτόν τὰ κάλλιστα τοῖς
 αἰσχίστοις. Ἐπὶ πολλοῖς μὲν οὖν ἔγωγε τῶν κατηγορημένων ἠγανάκτησα, μάλιστα δὲ ἠνίκα ἠτιᾶτό
 με εἶναι προδότην· ἅμα γὰρ ταῖς αἰτίαις ταύταις φανήναί με ἔδει θηριώδη καὶ τὴν ψυχὴν ἄστοργον
 10 διαίτης ὑμᾶς δοκιμαστάς ἱκανοὺς εἶναι νομίζω· ἃ δ' ἐστὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀσύνοπτα, τοῖς δὲ
 χρηστοῖς τὰς ψυχὰς μέγιστα, τούτων ὑμῖν τὰ πλείστα καὶ καλῶς ἔχοντα ἐκ τῶν ἐμῶν ὄραν
 ἀναβιβῶμαι, ἵν' εἰδῆτε τὰς ἐμὰς παρακαταθήκας, ἃς οἴκοι καταλιπὼν εἰς Μακεδονίαν ἐπρέσβευσα.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1. Εὐ δ' ἴστε:** 'και προσέξτε ιδιαιτέρως'. **φήμη καὶ συκοφαντία:** 'υπάρχει μεγάλη απόσταση ανάμεσα στην απλή διάδοση ειδήσεων και στην εμπρόθετη δυσφήμιση'. **οὐ κοινωνεῖ διαβολῇ:** 'η απλή διάδοση ειδήσεων δεν έχει καμία σχέση με την σκόπιμη προσβολή', η δοτική είναι της συνοδείας, της συμμετοχής.
- 2. ἀδελφόν ἐστι συκοφαντία:** 'η σκόπιμη προσβολή είναι συγγενής με την δυσφήμιση', η δοτική είναι της συνοδείας, της συμμετοχής. **Διοριῶ:** 'θα προσδιορίσω, θα καθορίσω'. **αὐτῶν ἐκάτερον:** 'το κάθε ένα από αυτά τα δύο', η γενική διαιρετική. **Φήμη μὲν ἐστίν:** 'απλή διάδοση ειδήσεων υπάρχει', το 'ἐστὶ' είναι υπαρκτικό.
- 3. τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν:** 'ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού', η γενική διαιρετική. **αὐτόματον:** 'κινούμενο από μόνο του, με δική του πρωτοβουλία', επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου. **λέγη τινὰ...πράξιν:** 'ονοματίζει μία πράξη'. **ὡς γεγενημένην:** 'σαν να έχει γίνει, σαν να έχει συμβεί', εννοείται χωρίς να έχει γίνει ή συμβεί. Η μετοχή είναι συνημμένη επιρρηματική παραβολική, και η προσθήκη του 'ὡς' προσθέτει την έννοια της υποκειμενικότητας, της απιθανότητας. Στην πλήρη της συντακτική ανάπτυξη θα ήταν: «ὅταν τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν λέγη τινὰ πράξιν, ὡσπερ ἂν ἔλεγον ταύτην, εἰ γεγενημένη ἦν = ὅταν ένα μεγάλο τμήμα της κοινότητας ονοματίζει μία πράξη, ὅπως ακριβῶς θα την ονοματίζε αυτήν, αν είχε συμβεί».
- 4. ὅταν...διαβάλλῃ τινά:** χρονική πρόταση με υπόθεση που δηλώνει την αόριστη επανάληψη παρόν μέλλον. **πρὸς τοὺς πολλοὺς:** 'ενώπιον του πλήθους'. **αἰτίαν ἐμβαλῶν:** 'ρίχνοντας μία κατηγορία', επιρρηματική μετ. τροπική.
- 5. τῇ μὲν φήμῃ:** δοτική χαριστική. **ὡς θεῷ:** 'σαν να είναι θεά, ὅπως θα κάναμε αν ήταν θεά', πάλι κι εδώ υποκρύπτεται αναφορική επιρρηματική παραβολική πρόταση: «καὶ τῇ φήμῃ δημοσίᾳ θύομεν, ὡσπερ ἂν ἐθύομεν, εἰ ἡ φήμη θεός ἦν = και στην φήμη θυσιάζουμε με δημόσιες τελετές, ὅπως ακριβῶς θα θυσιάζαμε, αν η φήμη ήταν θεότητα». Να σημειώσουμε ότι το ουσιαστικό 'θεός' αποδίδεται και σε θηλυκού γένους θεότητες. **τῶν δὲ συκοφαντῶν:** γενική αντικειμενική στο 'προσβολάς'.

6. ὡς κακούργων: ὅπως και στις προηγούμενες ανάλογες περιπτώσεις: «τῶν δὲ συκοφαντῶν ὡς κακούργων προσβολὰς ποικιούμεθα, ὥπερ ἄν προσβολὰς ἐποιοῦμεν, εἰ οὔτοι κακούργοι ἦσαν = και εκθέτουμε δημόσιως τους συκοφάντες, ὅπως θα τους εκθέταμε, αν αυτοί ἦσαν εγκληματίες». **Μὴ οὖν σύναγε εἰς ταῦτόν:** *‘μη βάζεις λοιπόν στην ίδια μοίρα...’.*

7. τοῖς αἰσχίστοις: δοτική επιρρηματική της συνοδείας, της συμμετοχής. **Ἐπὶ πολλοῖς...τῶν κατηγορημένων:** ο εμπρόθετος της αιτίας, και η γενική διαιρετική. *‘ἐπὶ πολλοῖς’* εννοείται *‘κατηγορημένοις’*, δηλ. *‘ἐξ αιτίας πολλῶν κατηγοριῶν’*, ὁμως δεν τίθεται, για να αποφευχθεί μία επανάληψη με την γενική διαιρετική, που είναι ή ίδια λέξη. Στην μετάφραση θα μπορούσε να είναι *‘για πολλές από τις κατηγορίες εναντίον μου’*.

8. ἤτιᾶτό με εἶναι προδότην: αντωνυμία και απαρέμφατο είναι αντικείμενα στο ρήμα με την αντωνυμία να είναι συγχρόνως και υποκείμενο στο απαρέμφατο. Το ουσιαστικό κατηγορούμενο. **ταῖς αἰτίαις ταύταις:** το ουσιαστικό δοτική της αιτίας, και η αντωνυμία επιθετικός προσδιορισμός. **φανῆναί:** απαρέμφατο, υποκείμενο στο *‘ἔδει’* με υποκείμενό του το *‘με’*. **θηριώδη... ἄστοργον...ἔνοχον:** κατηγορούμενα στο *‘φανῆναι’* μέσω του *‘με’*. **τὴν ψυχὴν:** αιτιατική της αναφοράς *‘στην ψυχή μου’*.

9. πολλοῖς ἑτέροις ἁμαρτήμασι: το ουσιαστικό δοτική της αιτίας. Επίθετο και αντωνυμία επιθετικοί προσδιορισμοί. **Τοῦ...βίου καὶ τῆς...διαίτης:** γενικές αντικειμενικές στο *‘δοκιμαστάς’*. **καθ’ ἡμέραν:** εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου, που ὁμως επειδή βρίσκεται ανάμεσα σε ἄρθρο και ὄνομα λογίζεται και ως επιθετικός προσδιορισμός.

10 εἶναι: αντικείμενο στο ρήμα με υποκείμενό του το *‘ὑμᾶς’* και κατηγορούμενο το *‘δοκιμαστάς’*. **ἃ δ’ ἐστὶ... μέγιστα:** μια μακροσκελής αναφορική επιθετική πρόταση, που λειτουργεῖ ολόκληρη ως επιρρηματική της αναφοράς. **τοῖς μὲν πολλοῖς ...τοῖς δὲ χρηστοῖς:** δοτικές του κρίνοντος ή της αναφοράς *‘σύμφωνα με την ἄποψη των περισσοτέρων’*. **ἄσύνοπτα:** *‘δυσδιάκριτα’*, κατηγορούμενο.

11. τὰς ψυχὰς: αιτιατική της αναφοράς. **μέγιστα:** κατηγορούμενο. **τούτων:** γενική διαιρετική. **ὑμῖν:** *‘για σας’*, δοτική χαριστική. **τὰ πλεῖστα καὶ..ἔχοντα:** επίθετο και μετοχή ἑναρθρα και τα δύο μετατρέπονται σε ουσιαστικά και λειτουργοῦν ως αντικείμενα στο *‘ἀναβιβῶμαι’*. **ἐκ τῶν ἐμῶν:** εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης *‘προερχόμενα από την προσωπική μου ζωή’*. **ὄρᾶν:** ἄναρθρο απαρέμφατο επιρρηματικό του σκοπού *‘για να τα δείτε’*.

12. ἀναβιβῶμαι: *‘θα ανεβάσω, θα φέρω στο βήμα, θα πω’*, πρόκειται για δεύτερο μέλλοντα του *‘ἀναβιβάζω’*. **καταλιπὼν:** συνημμένη επιρρηματική μτχ. του τρόπου .

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μάθετε καλά, Αθηναῖοι δικαστές, ὅτι πάρα πολύ απέχουν μεταξύ τους η διάδοση ειδήσεων και η συκοφαντία. Διότι η διάδοση ειδήσεων δεν έχει καμία σχέση με την προσωπική επίθεση, ενώ η προσωπική επίθεση είναι συγγενής με την συκοφαντία. Θα διαχωρίσω μεταξύ τους το καθένα από αυτά με ακρίβεια. Διάδοση λοιπόν ειδήσεων υπάρχει, ὅταν ἕνα μεγάλο τμήμα από τους πολίτες από μόνο του χωρίς καμία σκοπιμότητα παρουσιάζει κάποιο γεγονός σαν να έχει συμβεί. Αντιθέτως συκοφαντία υπάρχει, ὅταν ενώπιον πολλῶν ανθρώπων ἕνας μόνο πολίτης ρίχνοντας μία κατηγορία, κατόπιν σε ὅλες τις λαϊκές συνελεύσεις, αλλά και στις συνεδριάσεις της βουλῆς, επιτίθεται προσωπικά σε κάποιον. Και πράγματι προς τιμὴν της απλῆς διάδοσης ειδήσεων κάνουμε θυσίες, σαν να είναι κάποια θεότητα, ενώ αντιθέτως καταγγέλλουμε δημόσια τους συκοφάντες, σαν να είναι εγκληματίες. Μη βάζεις λοιπόν στη ίδια θέση τα καλλίτερα με τα χειρότερα. Γιατί εγώ εξ αιτίας πολλῶν από το σύνολο των κατηγοριῶν εκνευρίστηκα, και κυρίως ὅταν με κατηγορούσε ὅτι εἶμαι

προδότης. Διότι εξ αιτίας αυτών των καταγγελιών εναντίον μου έπρεπε εγώ να εμφανιστώ συγχρόνως ως έξαλλος, αλλά και χωρίς συναισθήματα στην ψυχή μου, και επίσης υπεύθυνος για πολλά άλλα αδικήματα στο παρελθόν. Όμως εγώ πιστεύω ότι εσείς είσθε ικανοί ελεγκτές της δικής του ζωής και των καθημερινών συνθηκών μου. Όσον λοιπόν αφορά τα πράγματα εκείνα που είναι άγνωστα για τους πολλούς, ενώ για τους τίμιους στην ψυχή είναι πολύ σημαντικά, τα περισσότερα από αυτά και τα χρήσιμα, τα οποία προέρχονται από την προσωπική μου ζωή, θα τα ανεβάσω στο βήμα, για να γνωρίσετε το παρελθόν μου, το οποίο αφήνοντας εδώ πήγα στην Μακεδονία ως πρεσβευτής.